

KNF

CEDUR
Centrum Edukacji dla
Uczestników Rynku

Marek Grajek

Departament Licencji Bankowych

8 lipca 2019 r.

***OCENA ODPOWIEDNIOŚCI
CZŁONKÓW ZARZĄDU,
RADY NADZORCZEJ
I OSÓB PEŁNIĄCYCH KLUCZOWE
FUNKCJE – CZĘŚĆ II***

BIEŻĄCA OCENA ODPOWIEDNIOŚCI DOKONYWANA PRZEZ INSTYTUCJE

- Ocena indywidualna
- Ocena kolektywna

Bieżąca ocena odpowiedniości dokonywana przez instytucje Kiedy należy przeprowadzić ocenę indywidualną?

Zgodnie z Wytycznymi EBA (pkt 24):

Wypełniając obowiązki określone w art. 91 ust. 1 dyrektywy 2013/36/UE, instytucje zapewnią, aby członkowie organu zarządzającego byli przez cały czas odpowiednimi osobami oraz będą dokonywały oceny lub ponownej oceny ich odpowiedniości, w szczególności:

- a) w momencie wnioskowania o udzielenie zezwolenia na podjęcie działalności;
- b) w momencie nastąpienia istotnych zmian w składzie organu zarządzającego, w tym:
 - i. w momencie wyznaczania nowych członków organu zarządzającego, w tym w wyniku bezpośredniego lub pośredniego przejęcia znacznych pakietów akcji instytucji. Ocena taka będzie ograniczona do nowo wyznaczonych członków.
 - ii. w momencie ponownego wyznaczania członków organu zarządzającego, jeśli zmieniły się wymogi dotyczące stanowiska lub jeśli członek został wyznaczony na inne stanowisko w organie zarządzającym. Ocenę taką ogranicza się do członków, których stanowisko zmieniło się, oraz do analizy określonych aspektów, uwzględniając dodatkowe wymogi dotyczące stanowiska;
- c) na bieżąco zgodnie z pkt 28 i 29.

Kiedy należy przeprowadzić ocenę indywidualną?

Zgodnie z Wytycznymi EBA (pkt 28):

Instytucje powinny monitorować na bieżąco odpowiedniość członków organu zarządzającego, aby w świetle istotnego nowego faktu określić sytuację, w których należy dokonać ponownej oceny ich odpowiedniości. W szczególności ponowna ocena powinna zostać dokonana w następujących przypadkach:

- a) kiedy istnieją obawy dotyczące odpowiedniości indywidualnej lub zbiorowej członków organu zarządzającego.
- b) w przypadku istotnego wpływu na reputację członka organu zarządzającego lub instytucję, w tym w przypadku, gdy członkowie nie przestrzegają stosowanej przez instytucję polityki dotyczącej konfliktu interesów;
- c) w ramach kontroli zasad wewnętrznego zarządzania dokonywanej przez organ zarządzający;
- d) w każdym innym przypadku mającym znaczący wpływ na odpowiedniość członka organu zarządzającego.

Kiedy należy przeprowadzić ocenę indywidualną?

Zgodnie z Wytocznymi EBA (pkt 29):

Ponadto instytucje dokonają ponownej oceny w zakresie poświęcania wystarczającej ilości czasu przez członka organu zarządzającego, jeśli członek taki obejmuje dodatkowo funkcję dyrektorską lub zaczyna wykonywać inne mające znaczenie działania, w tym polityczne.

Kiedy należy przeprowadzić ocenę indywidualną - praktyka:

- przed powołaniem na stanowisko
- przed istotną zmianą zakresu kompetencji
- przed odwołaniem ze stanowiska
- przed końcem kadencji
- okresowo (instytucje istotne – co najmniej raz na rok; pozostałe instytucje – co najmniej raz na 2 lata)
- doraźnie (w razie pojawienia się nowych informacji mogących wpływać na ocenę)

Kiedy należy przeprowadzić ocenę odpowiedniości zbiorowej?

Zgodnie z Wytycznymi EBA (pkt 32):

Instytucje będą oceniać i ponownie oceniać odpowiedność zbiorową organu zarządzającego, w szczególności:

- a) w momencie wnioskowania o udzielenie zezwolenia na podjęcie działalności;
- b) w momencie nastąpienia istotnych zmian w składzie organu zarządzającego, w tym:
 - i. w momencie wyznaczania nowych członków organu zarządzającego, w tym w wyniku bezpośredniego lub pośredniego przejęcia lub zwiększenia znacznego pakietu akcji instytucji;
 - ii. w momencie ponownego wyznaczania członków organu zarządzającego, jeśli zmieniły się wymogi dotyczące stanowiska lub jeśli członkowie zostają wyznaczeni na inne stanowisko w organie zarządzającym;
 - iii. w przypadku gdy wyznaczeni lub ponownie wyznaczeni członkowie przestają być członkami organu zarządzającego.
- c) na bieżąco zgodnie z pkt 33.

Kiedy należy przeprowadzić ocenę odpowiedniości zbiorowej?

Zgodnie z Wytycznymi EBA (pkt 33):

Instytucje będą dokonywały ponownej oceny odpowiedniości zbiorowej członków organu zarządzającego w szczególności w następujących przypadkach:

- a) kiedy następuje istotna zmiana w zakresie modelu biznesowego instytucji, gotowości do podejmowania ryzyka lub strategii dotyczących ryzyka bądź struktury na poziomie jednostkowym lub na poziomie grupy;
- b) w ramach kontroli zasad wewnętrznego zarządzania dokonywanej przez organ zarządzający;
- c) w każdym innym przypadku mającym znaczący wpływ na odpowiedność zbiorową organu zarządzającego.

Kiedy należy przeprowadzić ocenę zbiorową - praktyka:

- przy każdej zmianie składu organu
- przy zmianie podziału kompetencji
- przy istotnych zmianach strategii/modelu biznesowego (może wymagać zmian w matrycy kompetencji)
- przy istotnych zmianach ocen indywidualnych członków
- w innych uzasadnionych przypadkach

Kto przeprowadza ocenę?

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe:

- art. 22 ust 2. Członków rady nadzorczej banku powołuje i odwołuje walne zgromadzenie, uwzględniając ocenę spełniania wymogów, o których mowa w art. 22aa.
- Art. 22a ust. 1 Rada nadzorcza, powołując lub odwołując członków zarządu banku, uwzględnia ocenę spełniania wymogów, o których mowa w art. 22aa.

Kto przeprowadza ocenę?

W praktyce:

- inicjatywę przeprowadzenia oceny doraźnej ma organ powołujący członków; powinny istnieć procedury jej przeprowadzenia;
- materiał dot. oceny przygotowuje właściwa komórka organizacyjna;
- ocenę w oparciu o materiał przeprowadza/zatwierdza właściwy organ;

Kto przeprowadza ocenę?

Zgodnie z art. 88 ust. 2 CRD:

W instytucjach uznanych za istotne – powinien funkcjonować komitet ds. nominacji (złożony z członków Rady Nadzorczej)

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe (art. 9cd):

1. W banku istotnym działa komitet do spraw nominacji, którego członkowie są powołani przez radę nadzorczą spośród swoich członków.
2. Komitet do spraw nominacji, przy realizacji powierzonych mu zadań, uwzględnia, w miarę możliwości, potrzebę zapewnienia, aby proces decyzyjny w zarządzie banku nie został zdominowany przez jedną osobę, co mogłoby wpłynąć w sposób niekorzystny na interes banku.
3. W celu realizacji zadań komitet do spraw nominacji może korzystać z wszelkich niezbędnych zasobów, w tym z usług doradztwa zewnętrznego.
4. Bank zapewnia odpowiednie finansowanie realizacji zadań przez komitet do spraw nominacji.

Kto przeprowadza ocenę?

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 7 maja 2018 r. *w sprawie szczegółowego zakresu zadań komitetu do spraw nominacji w bankach istotnych*, Komitet do spraw nominacji:

- 1) rekomenduje kandydatów do zarządu banku istotnego, z uwzględnieniem niezbędnej wiedzy, kompetencji i doświadczenia zarządu jako całości, koniecznych do zarządzania bankiem istotnym, oraz z uwzględnieniem różnorodności w składzie zarządu banku istotnego;
- 2) określa zakres obowiązków dla kandydata do zarządu banku istotnego, a także wymagań w zakresie wiedzy i kompetencji oraz przewidywanego zaangażowania pod względem poświęcanego czasu, niezbędnych do pełnienia funkcji;
- 3) określa wartość docelową reprezentacji niedostatecznie reprezentowanej w zarządzie banku istotnego płci oraz opracowuje politykę różnorodności w składzie zarządu banku istotnego zmierzającą do osiągnięcia tej wartości docelowej;
- 4) dokonuje okresowej oceny, co najmniej raz w roku, struktury, wielkości, składu i skuteczności działania zarządu oraz rekomenduje zmiany radzie nadzorczej w tym zakresie;
- 5) dokonuje okresowej oceny, co najmniej raz w roku, wiedzy, kompetencji i doświadczenia zarządu jako całości i poszczególnych członków zarządu oraz informuje zarząd o wynikach tej oceny;
- 6) dokonuje okresowego przeglądu polityki zarządu w odniesieniu do doboru i powoływania osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku i przedstawia zarządowi zalecenia w tym zakresie.

Dokumenty i informacje wykorzystywane w ocenie bieżącej:

- może być oparta na informacjach już dostępnych – pod warunkiem potwierdzenia ich aktualności (np. w drodze oświadczenia);

Zakres oceny doraźnej:

Może ograniczać się do nowych okoliczności, np.:

- w przypadku powołania na dodatkowe stanowiska – ocena może dotyczyć wyłącznie kryterium liczby stanowisk i poświęcania czasu;
- w przypadku zmiany zakresu kompetencji – ocena może dotyczyć wyłącznie wykształcenia, doświadczenia i umiejętności w kontekście nowych obowiązków;
- w przypadku uznania członka Rady Nadzorczej za niezależnego – ocena może dotyczyć jedynie kryteriów niezależności;

Obowiązek dokumentowania ponownej oceny:

- Wyniki ponownej oceny, powody dokonania ponownej oceny oraz wszelkie zalecenia dotyczące zidentyfikowanych słabości zostaną udokumentowane i przekazane organowi zarządzającemu. Zalecenia mogą obejmować w szczególności organizację szkolenia, zmianę procedur, podjęcie środków w celu zminimalizowania konfliktu interesów, wyznaczenie dodatkowych członków z określonymi kompetencjami oraz wymianę członków organu zarządzającego.
- Instytucje będą dokumentowały dokonanie ponownej oceny, w tym jej wyniku i środków podjętych w wyniku dokonania ponownej oceny. Na żądanie właściwego organu instytucje prześlą dokumentację z dokonanej ponownej oceny.

Ocena bieżąca – niezależność osądu:

Niezależność osądu to kryterium oceniane głównie w toku oceny bieżącej, gdyż wymaga informacji trudno dostępnych przed powołaniem – w szczególności na brak niezależności osądu wskazywać mogą:

- przypadki ulegania naciskom (np. w odniesieniu do osób odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem kredytowym odstąpienie od korzystania z uprawnień do blokowania decyzji kredytowych w przypadkach wątpliwych);
- przypadki działania wskazujące na występowanie konfliktu interesów;

Obowiązki informacyjne wobec KNF – ustawa Prawo bankowe:

- Art. 22 ust. 3: Bank niezwłocznie po powołaniu rady nadzorczej i dokonaniu zmiany jej składu przekazuje Komisji Nadzoru Finansowego informację o składzie rady nadzorczej i zmianie jej składu oraz **wynikającą z oceny, o której mowa w ust. 2**, informację o spełnieniu przez członków rady nadzorczej, których dotyczy informacja, wymogów określonych w art. 22aa.
- Art. 22a ust. 2: Rada nadzorcza niezwłocznie po powołaniu zarządu i po dokonaniu zmiany jego składu przekazuje Komisji Nadzoru Finansowego informację o składzie zarządu i zmianie jego składu oraz **wynikającą z oceny, o której mowa w ust. 1**, informację o spełnieniu przez członków zarządu wymogów, o których mowa w art. 22aa. Rada nadzorcza informuje Komisję Nadzoru Finansowego także o zatwierdzeniu i zmianie wewnętrznego podziału kompetencji w zarządzie banku.

Obowiązki informacyjne wobec KNF – Wytyczne EBA:

- (86) Instytucje poinformują właściwe organy, jeśli instytucja rozpoznała konflikt interesów, który może mieć wpływ na niezależność osądu członka organu zarządzającego, w tym o podjętych środkach minimalizujących ryzyko.
- (159) Instytucje poinformują właściwy organ o przypadku dokonania ponownej oceny w związku z nastąpieniem istotnych zmian. Znaczące instytucje będą informowały właściwy organ o dokonaniu ponownej oceny odpowiedniości zbiorowej co najmniej raz w roku.
- (161) W przypadku gdy organ zarządzający dojdzie do wniosku, że członek organu zarządzającego nie jest odpowiednią osobą, lub gdy organ zarządzający nie jest odpowiedni jako całość, instytucja niezwłocznie poinformuje o tym właściwy organ, w tym o środkach proponowanych lub podjętych przez instytucję w celu naprawy sytuacji.

Obowiązki informacyjne wobec KNF – Wytyczne EBA:

- (162) Znaczące instytucje CRD, o których mowa w pkt 171, poinformują właściwe organy o wynikach oceny szefów jednostek ds. kontroli wewnętrznej i CFO, jeśli nie są oni częścią organu zarządzającego.
- (163) Jeśli zgodnie z oceną dokonaną przez instytucję CRD osoba pełniąca najważniejsze funkcje nie jest osobą odpowiednią, instytucja CRD nie wyznaczy tej osoby lub podejmie odpowiednie środki, aby zapewnić odpowiednie pełnienie funkcji na tym stanowisku. Znaczące instytucje CRD poinformują o tym właściwy organ w odniesieniu do szefów jednostek ds. kontroli wewnętrznej i CFO, jeśli nie są oni częścią organu zarządzającego.

Obowiązki informacyjne wobec rynku – ustawa Prawo bankowe:

- Art. 111a ust. 4: **Bank jest obowiązany ogłaszać, w sposób ogólnie dostępny**, opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń, informację o powołaniu komitetu do spraw wynagrodzeń, a także **informację o spełnianiu przez członków rady nadzorczej i zarządu wymogów określonych w art. 22aa.**

Obowiązki informacyjne wobec KNF – oczekiwania KNF:

- Informacja powinna być przekazywana każdorazowo po dokonaniu oceny (zarówno indywidualnej, jak i zbiorowej);
- Informacja o ocenie powinna być przekazywana wraz z dokumentacją procesu oceny, przeprowadzonego zgodnie z przyjętą polityką (nie jest niezbędne załączanie bez wezwania pełnej dokumentacji, w oparciu o którą jest dokonywana ocena);

Najczęstsze problemy przy ocenie:

- Brak oceny okresowej lub informacji dla KNF o tej ocenie;
- Brak informacji o dokonanej ocenie zbiorowej w sytuacji wymagającej jej przeprowadzenia;
- Brak identyfikacji lub spóźniona identyfikacja okoliczności uzasadniających ocenę doraźną;
- Ocena przeprowadzona niezgodnie z wytycznymi;
- Informacje o ocenie przekazane KNF bez udokumentowania przebiegu oceny;

Skutki negatywnej oceny odpowiedniości dokonywanej przez organ nadzoru

Skutki negatywnej oceny w postępowaniu administracyjnym na podstawie art. 22b ustawy Prawo bankowe:

- w odniesieniu do kandydata na stanowisko Prezesa Zarządu – brak możliwości powołania na stanowisko Prezesa Zarządu;
- w odniesieniu do członka Zarządu mającego nadzorować zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku – brak możliwości powierzenia zarządzania ryzykiem istotnym w działalności banku;

Skutki negatywnej oceny odpowiedniości dokonywanej przez organ nadzoru

Skutki negatywnej oceny w postępowaniu administracyjnym na podstawie art. 22d ustawy Prawo bankowe:

- KNF może wnioskować do banku o odwołanie osoby z pełnionej funkcji;
- KNF może zawiesić w czynnościach członka Zarządu lub Rady Nadzorczej do czasu jego odwołania;

Skutki negatywnej oceny odpowiedniości dokonywanej przez organ nadzoru

Skutki negatywnej oceny w postępowaniu administracyjnym w sprawie utworzenia banku:

- brak możliwości wydania przez KNF zezwolenia na utworzenie banku, jeżeli wszyscy proponowani członkowie Zarządu nie przejdą pozytywnie oceny indywidualnej i kolektywnej;

Skutki negatywnej oceny odpowiedniości dokonywanej przez organ nadzoru

Skutki negatywnej oceny w postępowaniu administracyjnym w sprawie zawiadomienia na podstawie art. 25 ustawy Prawo bankowe:

- konieczność zgłoszenia przez KNF sprzeciwu, jeżeli wszyscy proponowani członkowie Zarządu nie przejdą pozytywnie oceny indywidualnej i kolektywnej;

Skutki negatywnej oceny poza postępowaniem administracyjnym:

- możliwość wszczęcia postępowania na podstawie art. 22d
- możliwość podjęcia innych działań nadzorczych (np. wystosowanie zaleceń)
- możliwy negatywny wpływ na ocenę BION w obszarze zarządzania
- możliwy wpływ na ocenę organu odpowiedzialnego za powoływanie i ocenę osób negatywnie ocenionych przez nadzór
- możliwy negatywny wpływ na ocenę akcjonariusza

Metodyka Fit & Proper – najważniejsze założenia projektu

Głównym celem projektu jest opracowanie jednolitego dokumentu opisującego metodykę oceny fit & proper:

- w miarę możliwości dla wszystkich obszarów rynku**
- zarówno przez podmioty nadzorowane, jak organ nadzoru**

- Publikacja metodyki przewidywana jest przed końcem 2019 r.**

Główne założenia:

- zapewnienie zgodności z przepisami i wytycznymi
- w miarę możliwości cross-sektorowy charakter metodyki (możliwie ogólne ujęcie ze wskazaniem wyjątków wynikających ze specyfiki sektorów)
- kompleksowe ujęcie tematyki oceny Fit & Proper
- rozwój iteracyjny – pierwsze wydanie metodyki (oraz informacja zwrotna z rynku) będzie punktem wyjścia dla opracowania kolejnych, udoskonalonych wersji

Na metodykę składa się szereg produktów/dokumentów:

- analiza wymogów prawnych
- kryteria oceny indywidualnej i zbiorowej
- wykaz okoliczności skutkujących koniecznością przeprowadzenia oceny
- wykaz skutków oceny
- narzędzia wspierające ocenę
- mapowanie procesów oceny

Dodatkowe korzyści z projektu:

- wsparcie dzielenia się wiedzą w ramach UKNF
- wykorzystanie najlepszych praktyk
- identyfikacja obszarów wymagających zmian praktyki UKNF lub przepisów prawa
- klarowna komunikacja oczekiwań nadzoru
- jednolity zestaw narzędzi będzie wsparciem zwłaszcza dla mniejszych podmiotów

Ograniczenia:

- istotne zmiany w przepisach regulujących funkcjonowanie niektórych sektorów uniemożliwiają uwzględnienie ich w pierwszej wersji metodyki
- ograniczone zasoby wymuszają ograniczenie zakresu do oceny statutowych organów – inne kluczowe funkcje uwzględnione zostaną w dalszych wersjach metodyki

Ambicje na przyszłość:

- objęcie zakresem metodyki wszystkich sektorów rynku
- rozszerzenie zakresu metodyki na inne kluczowe funkcje
- doskonalenie narzędzi wspierających procesy oceny i komunikację między KNF a podmiotami nadzorowanymi
- zwiększenie udziału przedstawicieli podmiotów nadzorowanych w opracowaniu kolejnych wersji metodyki

Departament Licencji Bankowych

tel. +48 22 262 48 13 dlb@knf.gov.pl
ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa
www.knf.gov.pl